

LỜI NÓI ĐẦU

Sách giáo viên (SGV) *Ngữ văn 7* được biên soạn theo sát từng phần, từng bài với sách giáo khoa (SGK) *Ngữ văn 7*, nhằm tạo điều kiện cho giáo viên (GV) thực hiện thuận lợi việc tổ chức, hướng dẫn học sinh (HS) học tập tại lớp cũng như ở nhà.

Trên cơ sở những phương hướng cải tiến chung của Chương trình Trung học cơ sở (THCS), trên cơ sở rút kinh nghiệm SGV *Ngữ văn 6*, tiếp thu ý kiến đóng góp của các GV cùng một số nhà khoa học trong và ngoài ngành, nhóm tác giả SGV *Ngữ văn 7* cố gắng nâng cao chất lượng biên soạn, tiếp tục kiên trì phương châm "tích cực" và "tích hợp".

Với phương châm tích cực hoá hoạt động của chủ thể HS, SGK đã đưa ra một hệ thống câu hỏi, bài tập dẫn dắt HS từng bước tự tìm đến các kết luận khoa học cần thiết. Nói như vậy không có nghĩa là trong những trường hợp nhất định – đặc biệt là khi cung cấp những kiến thức khó, khi khai quát các vấn đề có phạm vi bao quát – không tạo điều kiện cho GV thuyết giảng. Thuyết giảng tốt vẫn có thể khơi gợi tính tích cực học tập. Việc cung cấp một số tư liệu trong các phần Giới thiệu bài, Những điều cần lưu ý và Tài liệu tham khảo, cũng như những gợi ý giải đáp các câu hỏi chính là tạo điều kiện cho GV, khi cần, có thể chọn trung điểm thuyết giảng và có tư liệu để chuẩn bị tốt phần thuyết giảng.

SGK cố gắng kết hợp ba phần Văn, Tiếng Việt, Tập làm văn, tuy nhiên vẫn luôn phải tạo điều kiện cho việc đảm bảo yêu cầu riêng, có tính tương đối độc lập của mỗi phần. Bởi vậy, cần tránh những hình thức kết hợp gượng ép ; mặt khác, cần quan niệm tính tích hợp ở trên cả tầm vĩ mô và vi mô, ở trên cả phương diện khai quát lẫn cụ thể. Bản thân cấu tạo chương trình đã đặt cơ sở cho không chỉ người viết sách mà cả người dạy, người học tạo ra cơ chế tích hợp. Tập làm các kiểu bài văn nghị luận và thương thức tác phẩm văn chương nghị luận vốn không phải là dễ dàng đối với HS lớp 7, song do chương trình đã bố trí song song hai phần đó nên với những tư liệu có trong tay, với sự hướng dẫn của GV, HS sẽ đạt được những yêu cầu đã đặt ra. Học tốt phần văn biểu cảm ở Tập làm văn, tự nó

đã cung cấp thêm tiềm lực để thưởng thức thơ trữ tình – trong đó có không ít bài dịch từ chữ Hán – học gần như suốt học kì I. Học tốt phần từ Hán Việt sẽ tạo thêm tiềm lực để học tốt phần thơ trữ tình, đồng thời cũng làm cho HS hiểu rõ hơn không ít vấn đề của chính Tiếng Việt...

Bộ SGK *Ngữ văn 7* cơ bản vẫn tuân thủ những quy định của chương trình, tuy nhiên, do yêu cầu tích hợp, nhóm tác giả đã điều chỉnh chút ít về trình tự :

Ba văn bản nhật dụng đã được dạy ngay từ đầu năm học để tiện tích hợp với phần *Liên kết trong văn bản* ở Tập làm văn. Còn bài *Ca Huế trên sông Hương* để dạy sau và được bố trí ngay trước bài *Quan Âm Thị Kính*, một tác phẩm có ít nhiều liên hệ với ca Huế về phương diện nghệ thuật dân gian.

Phụ lục 50 yếu tố Hán Việt vẫn làm theo hình thức ở lớp 6. Bên cạnh phụ lục, còn có 2 tiết lí thuyết học về từ Hán Việt và sử dụng từ Hán Việt. Bởi vậy, muốn cho việc học từ Hán Việt đạt được hiệu quả thiết thực, cần hướng dẫn HS kết hợp tốt việc nắm được *từng từ Hán Việt* ở phần Chú thích, phần giải nghĩa *từng chữ* trong các nguyên bản viết bằng chữ Hán – nhiều chữ khi vào nước ta đã trở thành các yếu tố Hán Việt – với việc *làm bài tập* ở hai tiết học riêng về từ Hán Việt cùng với việc *tra cứu* ở bảng Phụ lục đặt cuối *Ngữ văn 7*, tập hai.

Có thể phân tích, lí giải với những mức độ nông sâu, rộng hẹp khác nhau một số văn bản tương đối dài ở tập hai. GV cần nắm vững yêu cầu đối với HS đã nêu ở phần Kết quả cần đạt trong SGK, cũng như những nhiệm vụ đặt ra cho GV ở phần Mục tiêu cần đạt trong SGV để chủ động phân bổ thời lượng cho sát hợp nhằm bảo đảm kết quả dạy học.

Cuốn SGV này do các tác giả SGK biên soạn và theo sát SGK, song vẫn chỉ là tài liệu tham khảo, dù là thiết yếu, giúp GV soạn bài. Đối với từng GV, chỗ này có thể là gợi ý nhưng chưa đủ, chỗ kia lại có thể là quá kĩ ; việc gia giảm mức độ kiến thức cần cung cấp, kĩ năng cần rèn luyện cũng như xây dựng cấu trúc các hoạt động trong mỗi bài là do GV quyết định trên cơ sở yêu cầu chung của bài học.

TM. Nhóm biên soạn

Tổng Chủ biên

NGUYỄN KHẮC PHI